

Status og utfordringer på arkivområdet

Foredrag på Kontaktkonferansen 2023

arkivsjef Hilde Elvine Bjørnå

Arkiv Troms 31 år

1992 IKA Troms

- Interkommunalt samarbeidsordning (§ 27) med vedtekter med 16 medlemmer
- 1 ansatt (fra sept)
- 1 kontor og ordningsrom i Satø
- 2 tjenester; arkivordning og opplæring/rådgivning
- Personregistre, arkivplanlegging og depottjenester

2023 Arkiv Troms

- Interkommunalt selskap (2004) med selskapsavtale og 21 deltakere
- 10 ansatte
- Kontor og magasin Satø, Veita og Stakkvollvegen 33
- Tjenester på 5 arbeidsområder
- Medeier i KDRS SA
- Medlem av Samfunnsbedriftene

Dagens tjenester

1. Informasjon og rådgivning
  - Besøk, nettsider, rundskriv, telefon, epost, osv.
2. Kurs og opplæring
  - Tilpasset sektor, tema og fagområde
  - Grunnkurs, kontaktkonferanse, dagkurs, fagdager, hospitering
3. Arkivplanlegging
  - Standard mal, bruk av verktøy (arkivplan.no), kvalitetssikring og prosess-støtte
4. Tilgjengeliggjøring og formidling
  - Ordning og katalogisering av eldre og avsluttet arkiv til rundt 1980
  - To nettsider <https://arkivtroms.no> og <https://tidsmaskintroms.no>
5. Arkivdepot for digitalt og ikke-digitalt arkivmateriale
  - Sikring av personregistre, digitalt og ikke-digitalt arkivmateriale
  - Offentlig og privat arkivmateriale

Arkiv Troms

- Kompetansebedrift
- Utfører lovpålagte oppgaver og funksjoner for eierne
- Ønsker å levere et bredt register av tjenester av høy kvalitet
- Brukerstyrt og eierstyrt
- Kompetent, pålitelig, stabil

Arkiv Troms 31 år og i stadig utvikling

- Nye lokaler!
  - Fortsatt delvis mottaksstopp
  - Nytt pallemagasin fra 1. juni 2023
- Håndtering av arkiv skapt etter 1980 (stort volum)
  - Ordning til selvkost – pilot lbestad har gode resultater (20 % reduksjon)
  - Utvikling av en standard B/K-plan for Troms (fokus på digitalt materiale)
  - Innsynsprosjektet KOMINN
  - Digitaliseringsverksted - spørreundersøkelse
- Prosjektmidler og ekstern finansiering – aktuelle samarbeidspartnere
- Privatarkivnettverk – samarbeid med museer og biblioteker om bevaring
- Venter på nye arkivlov med forskrift

Når får vi ny arkivlov§

- Arkivlovutvalget utredning **NOU 2019: 9 Fra kalveskinn til datasjø**, ble lagt fram i april 2019.
  - Foreslo en helt ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver, som skulle avløse dagens arkivlov fra 1992.
- Etter 2,5 års la KUD fram et høringsnotat med et helt nytt lovutkast der de valgte «å ikke gå videre» med mange av utvalgets forslag uten nærmere begrunnelse.
  - Framsto som arkivfaglig og teknologisk foreldet.
  - Høringsrunden var ren slakt av forslaget, og det er ikke lagt fram noen lovproposisjon til Stortinget (Prop-L).
- AV har fått i oppdrag å utarbeide forslag til ny arkivforskrift med høringsnotat
  - Mål om å legge fram ny lov og forskrift våren 2024, høring og så i kraft 1.1.2025

Mandat og strategi

Fra selskapsavtalens § 4:

«Hovedmålsettingen er å sørge for sikker bevaring og formidling av sentral samfunnsmessig dokumentasjon til fordel for innbyggere, offentlige instanser, forskning og samfunnet ellers»

Fra strategi- og handlingsplan 2022- 2025, kap 3.2.3:

«Arbeidet med å få på plass en langsiktig løsning på deltakernes framtidige behov for magasinplass for ikke-digitalt arkivmateriale skal prioriteres høyt i planperioden. Samarbeid med andre institusjoner er viktig for å utnytte knappe ressurser bedre, og samlokaliseringmuligheter skal vurderes. En løsning må være klar før dagens leieavtale med Arkivverket går ut 31.12.2023»

Status kontor og magasin

1. Statsarkivet i Tromsø, Huginbakken 18, 545 m²
2. Veita senter, Storgata 102, 78 m²
3. Kræmer Eiendom, Stakkevollvegen 33, 285 m²
4. Intensjonsavtale om en total løsning inngått med Kræmer Eiendom i oktober 2022, varer til 30. juni 2023
  - Ulike alternativer er diskutert og undersøkt
  - Ønsker en langvarig kontrakt (minst 20 år)
  - Direkteanskaffelse er lovlig etter regelverket
  - Tanker om et bydelssenter
  - Bærekraftige bygg med lave energi-kostander («Grønt bygg»)
  - Teknologi-miljø (Bredbåndsfylket, Braathe, Helse Nord IKT, Visma m.fl.)

Kræmer Brygge om 20 år

Ny løsning – Kræmer Brygge

Kræmer Brygge

Gevinster og muligheter

- Alle eierne kan kvitte seg med alt av papirer i løpet av en 10-15 års periode
  - Behovet for arkivlokaler hos eierne vil bli stadig mindre og snart falle bort
- Arkiv Troms vil kunne etablere flere selvkosttjenester innen ordning og digitalisering
  - Ordning, indeksering og mediekonvertering
  - Oppgaver som ikke skal gjentas, men er engangs-utgifter
- Mer tilgjengelig for besøkende og mer publikumsvennlig
  - Kan satse mer på nyskapende formidling til barn og unge ved hjelp av <https://tidsmaskintroms.no>, og profesjonell kunstnere
  - Mulighet for støtte til publikumsarealer fra Kulturfondet
- Lokalisering i et dynamisk teknologimiljø
  - Samarbeid og læring på det digitale området

Digitalisering og personvern

Ny nasjonal digitaliseringsstrategi er varslet

- Digital infrastruktur
- Personvern
- Digital trygghet og beredskap
- Verdiskapning og bruk av data
- Kompetanse og forskning
- Digitalt utenforskap
- Forholdet til teknologigigantene
- Bruk av kunstig intelligens

24.05.2023

Kommunal Rapport
- Viktige verktøy i et valgår

› NYHETER

Formålet med tilsynet er å kontrollere hvordan kommunene ivaretar personvern og personopplysningssikkerhet, ifølge fungerende seksjonssjef Kristine Stenbro i Datatilsynet.

Foto: Ilja C. Hendel

› PUBLISERT 18.04.2023 08:07

Datatilsynet varsler tilsyn i 98 kommuner og fylkeskommuner

Hvordan står det egentlig til med personopplysningssikkerheten i kommunene? Det vil Datatilsynet finne ut av

MER OM

Digitalisering og risikovurderinger

- Økt bruk av hjemmekontor og skyløsninger
- Det brukes en god del eldre systemer som ikke tilfredsstillers dagens sikkerhetskrav (teknisk gjeld)
- Cyberkriminaliteten øker i omfang
- Nasjonal sikkerhetsmyndighet advarer og etterspør helhetlige sikkerhetsvurderinger
  - Alle systemer, apper og lagringsløsninger må vurdere individuelt og som en totalitet – hvor er tilgangsstyringen for dårlig?
- Hva er det verste som kan skje?
  - Arkivtap, dokumentasjon blir borte
  - Personopplysninger blir offentliggjort

Kunstig intelligens og robotisering

- Hva vil dette ha å si for arkivsektoren?
- NOU 2019: 9 alle systemer og algoritmer skal være fullt ut dokumentert, men kom ikke med i KUDs forslag som var til høring.
- Kan KI hjelpe oss med automatisering av arkivering og dokumentasjon av arbeidsprosesser? Hva med kassasjon?
- Vi mangler et oppdatert regelverk og standarder for arkivering og bevaring av algoritmer som kontinuerlig endres.
- Det finnes ikke regelverk som for hvordan virksomheter skal dokumentere, arkivere og offentliggjøre automatisert saksbehandling, og heller ikke noen konkrete tekniske og funksjonelle krav til slik løsninger.

Arkivtilsyn og lukking av avvik

- Det fokuseres på dokumentfangst og arkivlokaler og risikoen for arkivtap. Har dere kontroll og oversikt?
- Tidlig kontakt med Arkiv Troms er viktig for å kunne svare ut eventuelle avvik
- Mange av tidsfristene tilsynsmyndighetene setter er helt urealistiske
- Arkivplanleggingen og B/K-plan som del av arkivplanen – fokuser på bevaring
- Oversikt over arkivene i egen administrasjon og hos AT

Universell utforming av nettsider

- Alle nettsider i Norge skal nå være universelt utformet
- Et Web-direktiv innført i 2022 innskjerper det offentliges krav til egne nettsider.
- Fra og med 1. februar i år skulle alle offentlige nettsider ha en tilgjengelighetserklæring
  - Gi oversikt og status
  - Grunnlag for å rette feil
  - Mulighet for tilbakemeldinger fra brukere
- Tilsynet for universell utforming av IKT (Uu-tilsynet) følger opp regelverket og kan gi dagbøter
- Digitalt utenforskap er en stor samfunnsutfordring

Klarspråk og skrivereregler

- Postjournaler, sakregistre, korrespondanse og saksdokumenter
- Nettsider og sosiale medier
- Enklere arkivering
- Bedre søk og gjenfinning
- Mer forståelig og tilgjengelig for alle typer publikum
- [Ta nettkurset til Norsk språkråd!](#)

24.05.2023

rsk

Søk

Bruk klarspråk

Sei det som det er. Her får du vite korleis.

→ **Skriv klart**
Generelle skriveråd og teksteksempler

→ **Jobb smart**
Metoder for klarspraksarbeid

→ **Test tekstene**
Metoder for brukertesting

→ **Hvorfor klarspråk?**
Tall, argumenter og suksesshistorier

→ **Språk i lover og forskrifter**
Skriveråd og arbeidsmetoder

→ **Språk i digitale tjenester**
Råd om språk og utforming

Tekstbasen

Nettkurs

